

OBSAH

Úvod – právo na spravedlivý proces v interpretačních souvislostech	IX
1 Obecná charakteristika práva na spravedlivý proces	1
1.1 Vymezení pojmu spravedlnost	1
1.2 Spravedlivý proces jako základ demokratického státu	5
1.3 Vymezení pojmu právo na spravedlivý proces	6
1.4 Prameny práva na spravedlivý proces	7
1.4.1 Mezinárodní prameny práva na spravedlivý proces	8
1.4.2 Evropské prameny práva na spravedlivý proces	9
1.4.3 Vnitrostátní prameny práva na spravedlivý proces	11
2 Extenze práva na spravedlivý proces v judikatuře Ústavního soudu	15
2.1 Právo na spravedlivý proces jako prostředek zajištění práv a svobod . .	15
2.2 Ústavní soud a právo na spravedlivý proces	17
2.2.1 Ústavní soud jako garant ochrany práva na spravedlivý proces . .	17
2.2.2 Interpretační rozsah práva na spravedlivý proces	19
2.2.3 Inspirační východiska v judikatuře ESLP	20
2.3 Spravedlivý proces v extenzivním výkladu Ústavního soudu (vybrané aspekty)	22
2.3.1 Překvapivá rozhodnutí	22
2.3.2 Nepřípustný důkaz	24
2.3.3 Opomenutý důkaz	26
2.3.4 Náležité odůvodnění	28
2.3.5 Extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právními závěry z nich vyvozenými	31
2.3.6 Odepření spravedlnosti	33
2.3.7 Právo na procesní poučení	35
2.3.8 Právo na verifikaci pravosti a vypovídající hodnoty důkazu . . .	35
2.3.9 Svévole či libovůle	37
2.4 Význam extenze práva na spravedlivý proces	39
3 Nezávislost soudního rozhodování jako základní předpoklad spravedlivého řízení	41
3.1 Demokratický právní stát	41
3.1.1 Vlášda práva	42
3.1.2 Primát jednotlivce nad zákonem	43

3.2	Dělba moci	45
3.3	Historické základy nezávislosti soudní moci	47
3.4	Nezávislost soudů	49
3.4.1	Atributy nezávislosti soudů	51
3.4.1.1	Veřejné jednání soudů	51
3.4.1.2	Podmínky pro řádný výkon soudnictví	52
3.4.1.3	Omezení petičního práva	53
3.4.1.4	Ochrana pomocí norem trestního práva	53
3.4.1.5	Právo na zákonného soudce	54
3.4.1.6	Poskytování informací při výkonu soudu	55
3.5	Nezávislost a nestrannost soudců	55
3.5.1	Nestrannost soudců	56
3.5.2	Podjatost soudců	56
3.5.3	Atributy nezávislosti soudců	58
3.5.3.1	Inkompatibilita funkce soudce s jinými funkcemi	59
3.5.3.2	Vysoké morální hodnoty soudců	60
3.5.3.3	Členství soudců v politických stranách	61
3.5.3.4	Garance odbornosti soudce	61
3.5.3.5	Finanční zabezpečení soudců	62
3.5.3.6	Neodvolatelnost soudce ze své funkce	63
3.5.3.7	Nepřeložitelnost soudce	64
3.5.3.8	Vázanost soudce zákonem	65
3.5.3.9	Jmenování soudce	65
4	Právo na spravedlivý proces v civilním řízení	68
4.1	Prameny civilního práva procesního, jejich působnost a výklad	69
4.1.1	Ústava ČR	69
4.1.2	Listina základních práv a svobod	70
4.1.3	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	71
4.1.4	Občanský soudní řád	71
4.2	Civilní proces, jeho pojem a účel	73
4.2.1	Pojem civilního procesu	73
4.2.2	Účel civilního řízení	74
4.3	Subjekty civilního procesu	75
4.3.1	Účastníci řízení	77
4.3.1.1	Zastoupení před soudem	78
4.3.1.2	Osoby zastupující účastníky na základě plné moci	79
4.3.1.3	Soudy jako další procesní subjekt	79
4.3.1.4	Pravomoc soudů a jejich příslušnost	80
4.3.1.5	Přístup k soudu	81
4.3.1.6	Nezávislost soudu	81
4.3.1.7	Nestrannost soudu	83
4.4	Principy spravedlivého procesu uplatňované v civilním řízení	84

4.4.1	Princip přímosti	85
4.4.2	Princip rovnosti	87
4.4.3	Princip rychlosti a hospodárnosti	89
4.4.4	Princip ústnosti a přímosti	90
4.4.5	Zásada veřejnosti	92
4.4.5.1	Veřejné vyhlášení rozsudku	92
4.4.6	Princip nezávislosti a nestrannosti soudů a soudců	93
4.4.7	Princip zákonného soudu a soudce	95
5	Vybrané aspekty práva na spravedlivý proces uplatňující se v trestním řízení	98
5.1	Presumpce nevinny	98
5.2	Zásada „Nullum crimen et nulla poena sine lege“	100
5.3	Zásada „Ne bis in idem“ (Zásada zákazu dvojího stíhání)	101
5.4	Právo na odvolání	104
6	Právo na obhajobu jako nedílná součást práva na spravedlivý proces v trestním řízení	106
6.1	Obecně k právu na obhajobu	106
6.2	Práva obviněného v rámci práva na obhajobu	108
6.2.1	Základní práva obviněného	108
6.2.2	Právo obviněného na bezplatnou pomoc tlumočníka/ překladatele	109
6.2.3	Právo obviněného být seznámen s povahou a důvody obvinění	110
6.2.4	Právo obviněného na přípravu obhajoby	112
6.2.5	Zákaz sebeobviňování („nemo tenetur se ipsum accusare“)	113
6.3	Právo na obhajobu prostřednictvím obhájce	116
6.3.1	Právo na volbu obhájce	116
6.3.2	Právo požadovat odročení úkonu trestního řízení	117
6.3.3	Obecně ke vzniku (založení) obhajoby prostřednictvím obhájce	118
6.3.4	Práva a povinnosti obhájce	122
6.3.5	Odpovědnost státu za (ne)činnost obhájce	125
7	Právo na spravedlivý proces ve správním řízení	127
7.1	Obecně k právu na spravedlivý proces ve správním řízení	127
7.2	Evropská úmluva o lidských právech a aplikace čl. 6 na správní řízení	129
7.3	Spravedlivý proces ve správním řízení v konkrétních řízeních	131

7.3.1	Příkaz na místě a právo na přezkum rozhodnutí orgánu veřejné správy	131
7.3.2	Spravedlivý proces v řízení o udělení mezinárodní ochrany ...	134
7.4	Závěr	139
	Závěr	141
	Odborná literatura (včetně internetových a jiných zdrojů)	143